

S F A T U L

ORGAN NAȚIONAL

REDACTAT DE UN COMITET.

Apare odată pe săptămână. — Abonamentul: pe an 18 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 9 cor., pe $\frac{1}{4}$ de an 5 cor.

Tovărășiile.

În apusul luminat cooperati-vele (tovărășiile) s'au înființat din nevoia de apărare a mulțimei față de capitalul mare. Ca o mișcare caritativă (de binefacere) contra ravagiilor capitalismului statului condus de principiul „laissez-faire“. Englezul Robert Owen constată că boalele sociale să pot vindeca numai prin societatea întovărășită și condusă de principii morale. Țesătorii din Rochdale (Anglia) au înființat în veacul al XVIII. prima tovărășie cu scopul de a introduce dreptatea, omenia și cruțarea în producțiune și desfacere. În 1907. erau în Anglia: tovrășii mari 1417 cu capital de 1,790.000 fonți sterlingi (1 font sterling = 20 cor.) și profit 868.000 fonți. Tovărășiile mici 1443 cu 2,323.000 membrii, 29 milioane fonți șt. capital și 11 milioane fonți profit. Tovărășiile de producțiune erau 127 cu $4\frac{1}{2}$ mil. fonți capital, cu reviriment (circulație) $10\frac{1}{2}$ milioane fonți și 367000 fonți câștig curat. Tovărășiile au dat spre scop cultural $2\frac{1}{2}\%$ din venit, au susținut 18 cabinete de lectură și o bibliotecă de 20.000 volume. Tovărășia de clădit case la orașe, în 10 ani a înzestrat pe membrii săi cu 46,527 de locuințe. Tendința este: inpedecarea negoțului necinstit și a prădării de muncă cauzate de concurența desfrânată; prin împărțirea egală a profitului să impace interesele contrarii ale a capitalistului, muncitorului și ale cumpărătorului. Căci ca

toții fiind tovrășii-frați nu este de lipsă de concurență nici de egoism între sine. În locul dividendei au introdus replătirea cvotei de câștig ca premiu pentru spriginul acordat de cumpărători. În Germania Schultze și Raiffeisen au organizat tovrășiiile, cari la 1908 aveau un capital de 100 milioane mărci și operau cu $\frac{1}{2}\%$ mai ieftin ca banca imperială.

Să privim Danemarca cu cele 2 milioane populație după datele statistice din 1904: erau în tovrășiiile-lăptării, esport de oue și măcelarie 500.000 tovrășii, $\frac{1}{4}$ parte a populațiunei. Au desfăcut $1\frac{1}{2}$ milioane măji de unt în preț de 200 milioane coroane = 100 cor, pe cap de locuitor (suflet); oue 39 milioane duzine (12 bucați o duzină) în preț de 37 milioane cor.; și au esportat 17,000 vite și 928,000 porci. Tovărășiile au ridicat starea economică și culturală a țaranului din Danemarca cum nici într'o alta țară, căci tovrășiiile unesc, îndeamnă la muncă, economie, cruțare și cultură. Este cheagul ce leagă societatea.

Sărăcia a îndemnat pornirea spre tovrășie, care este emanciparea prin organizare a celor de-o pănură și interes față de exploatatori: fie cămătari, neguțători, ori producători — capitaliști. Scopul este apărarea prin puterea morală, economică și solidară ce zace în mulțime. Sultze urmează programul din Rochdale: cruțarea, economia peste toate. Raiffeisen prin răspunderea solidară desleagă problema creditului. Nu

cunoaște capital, dividendă, specula și câștigul sunt eschise, profitul să capitalizează pentru binele generațiilor viitoare . . .

La noi românii băncile noastre de frica pierderii clientelei țărănești au împedecat mișcarea cooperativă. „Astra“ a secerat mai mult succese literari, ca practice. Astăzi însă când teren nou de activitate să deschide pentru bănci, emanciparea țărănimei nu mai poate fi împedecată. Și nu este nici consult. Cambiul cu 7 giranți al țaranului și glia întăbulată pentru 2 fileri — au să cadă din sfera de activitate a capitalului român. Uzura ș'o trait traiful. Să impune o nouă îndrumare, o mai practică orientare financiară. Cum s'a făcut în România unde întreaga emancipare țărănească se bazează pe cooperație. La 1910. erau: 454, 187 de cooperatori la bănci cu 81 milioane-capital, la obștii de 2000 arândare cooperatori $2\frac{1}{2}$ milioane capital au arândat 283381 hectară în preț de 9 milioane coroane, cooperative de consum erau 204 cu 9202 membri, $\frac{1}{2}$ milion capital. Așa dar cooperația are rădăcini la români.

Dacă voim țărănime tare, cultă și întărită — trebuie scoasă din ghiarele uzurei prin frăția de cruce a tovrășiiilor.

Față de capitalul, industria, comerțul și întreprinderea streină numai pe bază cooperativă ne putem organiza și apăra, prin noi înșine și din puterea și vârtutea noastră. A amesteca capitalul strein, ori național, organizat pe bază

egoistică-financiară cu capitalul filantropic moral, al tovarăşiei — însemnează moartea ideii „tovarăşie”. Oricât de modeste vor fi începuturile „tovarăşilor” sa'le păstrăm caracterul independent — altcum am omorât fătul dela naștere. Videant consules.

Preoțimea Cosăului hotărăște întărirea legii și neamului românesc în Maramureș.

În 23 Iunie a. c. sub presiunea veteranului fruntaș român protopop-asesorul Șt. Anderco de Homorod paroh în Oncești s'a adunat preoțimea tractului „Cosău” în sinod protopopesc, ca săși spună și ea cuvântul în afacerile bisericești și școlii noastre, care cuvânt apoi să fie ascultat în sinodul diecesan din Gherla.

Hotărârea și cuvântul lor este :

1. vrem autonomia deplină a bisericești gr. catolice,

2. vrem reînființarea străvechiei episcopii din Maramureș; dupăcum actele istorice ne arată, că Papa Grigorie al IX. scrie în anul 1205 arhiepiscopului din Calocea, că în țara fiilor chinezului Bela este episcop orientat. Tot acest episcop după învaziunea tatarilor la a. 1234 sfătuiește pe regele Bela al IV-lea ca să convertească Românii, locuitorii graniței spre tătări la catolicism. Chinezul Bela a avut moșii în Chirva mică (Kiskirva) Ferești, Berbești. În veacul al XIII-lea Chirva să numia Belavár, iar partea sudică a Berbeștilor și Ferești să numia: Belafalva. Urmașii fiilor chinezului Bela sau numit Alb de Feierfalva; iar satul Fereștilor, Ferești de azi — care să află în tractul protopopesc al Cosăului — peste orice îndoială adevăresc că este vorbă de străvechie episcopie a Maramureșului. Papa Grigorie al XI-lea prin recomandăția din Avinoul 13 act. 1374 propune regulii maghiar pe călugărul Antoniu de Spoleto, de episcop al Românilor, care cunoște limba Românilor, și care a întors la catolicism. Pre mulți români. Influența răsmanilor, cari ca persecutori erau socotiți de „păgâni” o combat voivozii Dragmeșter, nepotul lui Dragoș, întemeetorul Moldovii și Balița. Acești „hirluiți” mesteri de război au mers în ajutorul Țărigradului amenințat de Turci, și prin vitejia fiilor Maramureșului au făcut minuni, cari trebuiau răsplătite. Și cum catolicismul pus în slujba străinului prinde rădăcini, în cât și fiul lui Bogdan Vodă Lațcu trecuse în a 1372 la catolicism. iar reședința episcopului din Peri era stricată de Tătari și de cavalerii Teutoni, de așa numiții ieniceri ai papismului — trebuia reorganizată biserica românească.

Patriarhul Constantinopolului Antoniu prin „stavropighia” din 13 August 1391 întărește în vechia mănăstire a Perilor pe egumenul Pahone, îl înzestrează cu drepturi episcopali și îi supune ascultării: Maramureșul, Ugocea, Sătmariul și Sa-

lagiul și creștinii de pe moșiile întemeietorilor din Bărzava Csicso, Bolvanus și Almazigy, iar voivozii Dragmeșter și Balița sint îndreptățiți, împreună cu dînsul, poporul și credincioșii și urmașii lor după moartea priorului ași alege alt prior episcop în adunarea spre acest scop convocată.

Episcopia Maramureșului este cea mai veche episcopie românească și avea la 1391 o constituție bisericească democratică, pe atunci fără păreche în întreaga lume. Biserica românească a Maramureșului ne a păstrat ființa noastră românească contra calvinismului și catolicizmului maghiarizator și contra bisericești ucrainene slăvizătoare până la 1739, când cu Găvrilă episcopul din Bărsana apune și episcopia românească din Maramureș, când Maramureșul cade în robie bisericești slavoane dela Muncaci pe 100 de ani.

Să cuvîne azi, când am apucat iară la viața națională spre gloria trecutului și trebuința zilei de azi să pretindem reînființarea vechii noastre episcopii. Dreptul nostru nu să discută, și nu poate fi tras la îndoială, căci trecutul măreț vorbește de sine, iar prezentul are să pretindă.

La caz dacă să reînființeze episcopia străvechie a Maramureșului s'ar putea alipi de dânsa: județele: Sătmarul, Ugocea și Rutenii din cuprinsul României mari, cari în urma situației geografice vor fi rupți de cătră Episcopia de Muncaci; și la caz de neînființare a episcopiei românești de Maramureș, putem fi periclitați că Rutenii își vor înființa o episcopie cu sediul în Sighetul Maramureșului.

Idea înființării episcopii de Maramureș o prins deja și rădăcini, căci s'o aflat mecenaji. cari si-o oferit tot avutul lor, cum e: MOD. Andrei Serbac preot în Desești, care averea sa în preț de 200.000 coroane deja a testato; precum și Alesandru Cuza Anderco mare proprietar în Borșa o testat muntele său: „Pietrosul”.

Edificiile de lipsă și foarte corespunzătoare încă le avem acuma: „Palatul cultural” cu 2 etaje; Academia de drept, Liceul și internatul calvinesc; palatul Asoțiațiunei pentru cultura poporului român și internatul de băești sf. Vasil, care deja astat sub ocrotirea episcopiei de Gherla.

Instituții culturale avem foarte multe și anume: gimnasiul cu 8 clase, deja preluat de statul român; preparandia de stat cu internat; școala superioară de fete a statului cu internat; școala civila a călugărițelor cu internat; școala de stat civilă de băești și școala comerciala a orasului Sighet.

Mănăstiri sint: la Moiseiu și la Bicsad. cu averi foarte estinse și cade în competența episcopiei de Maramureș, în urma dismembrării episcopiei de Hajdudorogh, și averea cea mare din Turvékonya lăsată de Arcadie Pastori, fost egumen a mănăstirii dela Bicsad.

3. Vrem răscumpărarea lecticalului, ca toți preoții să aibă o plată începătoare egală.

4. Vrem dotarea preoțimești conform oficianților de stat astfel, că plata începătoare să fie egală cu clasa al IX-lea stabilită pentru func-

ționari cu pregătire academică, la care egal să aparțină și cooperatorii sau capelanii.

5. Vrem regularea pensiunei preoțești după normativele oficianților de stat; socotinduse anii de serviciu ca bază la plată și la pensiune, estinzându-se acest drept și peste văduve și orfani de preoți.

6. Vrem, regulându-se pensia preoților și a văduvelor, anul văduvei să-se șteargă.

7. Vrem sinod diecesan ținând tot la 3 ani.

8. Vrem reforma creșterii clerului în direcție practică și acomodată vremurilor.

9. Rugăm episcopii români să iee inițiativa, pentru reforma canoanelor privitoare la căsătoria a 2-a a preoților, în acel înțeles, ca se admită a doua căsătorie a preoților.

10. Vrem uniformitatea ritului la toate serviciile divine și a cântărilor, și stabilirea prețurilor maxime și minime ale stolelor în parte, cari să cadă sub controla aspră a protopopilor tractuali.

11. Vrem pentru protopopii tractuali, precum și pentru administratorii protopopești să se stabilească paușal de călătorie — conform administratorilor de plasă — plătit din cassa statului.

12. Vrem să se mențină caracterul confesional al școalelor; plata învățătorilor gr. cat. să fie egală cu a celor de stat; iar la caz de edificare susținătorii școalelor confesionale să fie ajutate de cătră stat.

13. Vrem ca cantoratul astfel să fie organizat, încât cantorii să aibă porțiune canonică și plată din partea statului; în schimb cantorii să aibă o creștere culturală și să se înființeze o școală pregătitoare de cantori la mănăstirea Moiseiului, cel puțin cu curs de 2 ani.

14. Cerem ca congrua anului 1918 sem. II. să ni să solvească din partea Capitlului diecesan.

Simodul protopesc în protocolul său a eternizat memoria în Domnul adormitului protopop-paroh din Bărsana: Andree de Kovats, a nepotului acestuia — Emiliu Fucec de Racoș, fostul paroh al Sirbilor; precum și a fostului preot Alesandru Goja din Ocnașugatag.

Notariul sinodului a fost chiar și de Academia Romană premiatal istoriograf, de obște iubitul părinte din Călinești Ion Birlea.

Fie, că aceste hotăriri aduse în Văleni să le vedem realizate cât de curând!

Preot Mihai Hotea.

Un răspuns.

La articolul scris de d'l Dr. Titu Dorog și publicat în numărul 26 al organului „Sfatul,” i-mi țin de datorință a-i da un mic răspuns, ca un „competent” fără doar și poate, în o chestie care adevărat că nu e numai treaba învățătorimii, din contră, este treaba întregului neam, unde au săși spună cuvântul dela Vodă pân'la cel din urmă om înțelept, (nu însă numai dela Vlădică pân'la crâșnic), pentru că această chestie,

după noi făuritorii neamului de ieri, de azi și de mâine chestiune școlilor — este cea mai importantă pentru scumpa noastră Românie Mare!

Nu știu dacă d'l Doroș are mulți de părerea d'sale, eu însă una știu, că alături de mine stau miile de „zileri modești” de ieri ai neamului românesc — dascălii confesionali — și vom lupta cu toată tăria sufletului nostru, cu toate mijloacele morale și legale, să devenim apostolii cei mai devotați ai visului nostru de veacuri, de jalea cui ne-au răposat și moșii și părinții, vorba poetului.

D'l Doroș și cei „foarte mulți” cu d'lui, pot susține și cu dinții școlile confesionale, deci nu putem face la fel cu domniilor, cari au stat în birouri igienice și au fericirea să dispună de dinți așa de sănătoși: în schimbul dinților însă, noi dascălii confesionali, am avut avem și vom avea întotdeauna cât va dăinui numele de dascăl român, o inimă fierbinte și un suflet curat, gata oricând la cele mai mari jertfe, pe cari le-a cerut și le va cere oricând neamul dela noi, cu această inimă și cu acest suflet românesc, vom lupta și noi și ne vom susține crezul sfânt al nostru și nu vom da nici odată înapoi. măcar să aibă cineva chiar dinți de oțel, ca smei din povești.

D'le Doroș și cei „foarte mulți.”

Școala a fost și va fi leagănul limbii și a culturii neamului românesc!

Școala a fost cetatea în care ne-am apărat conștiința noastră și ea ne-a dat bărbății cei mai desăvârșiți, pe cari ia avut neamul românesc!

Școala a fost făuritoarea României-Mari, de azi și tot școala va fi aceea, care va face ca România de mâine, să fie admirată de lumea întregă.

Meritele sfintei noastre biserici românești, sunt incontestabile și ar comite un sacrilegi, cine ar cuteza să i le diminueze.

Suntem fii credincioși ai bisericii noastre românești și partea cea mai mare din noi am fost crescuți sub aripile, ei binecuvântate și „cubul” și nu-l vom părăsi nici odată, ci vom fi și mai departe aceiași fii credincioși și apostoli ai ei!

De dragul scutului ei atât de binefăcător în trecut, nu putem să ne sustragem astăzi dela munca uriașă ce o așază pe umerii noștri și o pretinde cu tot dreptul dela noi neamul românesc, unit pe veci în cuprinsul României Mari!

O țeară avem și noi acum pe această lume!

Cu această țeară, care s'a făcut cu sângele fiilor, educați de dascălul român-nebăgat de nime în seamă — și făurită chiar cu sângele dascălilor noștri, — cari la strigătul mamei, au trecut Carpații sau Alpii la frații lor și luând armele în mână, au luptat pentru desrobirea neamului, — vrem să trăim sau să murim!

Să știm că vom fi mai rău salarizați ca la confesiune, să ne dea numai un codru de pâine și o carte românească, vom munci vom trăi și vom ști să și murim pentru Ea și munai pentru Ea!

D'le Doroș, nu este preț, cu care să ne poată face cineva pe noi, să renunțăm la visul nostru atât de curat și atât de sfânt!

Dacă ași fi în plăcuta poziție, ca să pot abuza și mai mult de bunăvoința organului (și dacă miar permite timpul,) m'ași simți foarte satisfăcut să motivez On. cetitori ai acestui prețuit organ, cari sunt motivele de ordin înalt pedagogic, cari pledează, cu toată convingerea, ca să iee în mână chestia educațiunii.

E deajuns să amintesc, că stătele luminate ale apusului. dispun azi de școale și puteri didactice, cari te fac să te rușinezi, când stai în fața lor și te gândești la mizeriile fără număr, ale școalelor noastre confesionale!

Le bine să amintim apusul, care n-a închis toate școalele confesionale, ci le susține, având ca învățători preoțimea lor luminată, cari să înrolează din cele mai bune puteri didactice ale tagmei preotești. Acești dascăli — preoți, viața lor întreagă și-o consacrează studiului și apostoliei dascălești.

Dacă ne gândim nițel, cu câtă greutate și cât de puțină rutină — onoare prea puținelor excepții, — catechizează preoțimea noastră și Doamne, câți nu catechizează de loc!

Suntem atât de departe de apus, încât dacă vom rămânea tot ca învățători confesionali, vom pățio ca luna cu soarele, tot fug și nu-să mai ajung.

Acei cari am văzut apusul și am trăit în el, îl cunoaștem mai bine decât aceia cari îl cunosc din atlasul geografic!

Jeu dau un sfat D'lui Doroș și celor „foarte mulți” cari sunt de acord cu domnia lui, să-și folosească dinții pentru menirea lor, ca nu cumva să se trezească fără dinți din cauza școalei confesionale, ca și noi, iar sufletului curat și inimei fierbinți a dascălului totdeauna idealist —, să-i dea bună pace, să făurească de azi cu înmiite puteri, temelie de granit României Mari, dându-i an de an cu concursul preoțimeii („cei foarte mulți”) și a tuturor fiilor lu-

minați ai neamului, Români buni și buni creștinri, cari să fie vrednici urmași ai mărețelor figuri ale epopeii neamului românesc și a eroilor dela Plevna și Mărășești!

Dumnezeu sfântul să ne ocrotească scumpa noastră țeară, să ne dea înțelepțiune și putere de muncă, ca eroii să ne binecuvinteze din sfintele lor morminte!

Sighetul Marmației, la 16—VII, 1919.

Invățătorul
P. M. Delapeșca.

ȘTIRI.

— **Personale.** Dl prevect Dr. Vasile Chiroi împreună cu Dl subprefect Gavrița Mihályi în 27 iulie au plecat la Sibiu — undele telegrafice au fost chemați în chestii de alimentație.

Dl. Bohățal directorul căilor ferate din Transilvania duminică în 27 iulie a sosit la Sighet — în chestii privitoare la circulația trenurilor din Marămurăș pe viitor numai puțin timp a stat căci în d. amezeji aplecat îndărăpt.

† Petru Dragoș — fiul zelosului preot protopop Iuliu Dragoș din Vad în 29 Iulie st. n. după lungi suferințe a adormit în Domnul. — Esprimăm familiei îndurerată sincerile condoleanțe.

TELEGRAME.

Comandamentul trupelor cehoslovace din Mucaci a trimis următoarea telegramă cu privire la granițele româniei cu cehoslovaci.

Incepând de la Ciap, vine Tisa. Tisaujlak, Verbocz Δ 1212, Δ 226, Teceu, Vrijnort. Rahovetz Δ 335, Tutoi Δ 378, Besma Δ 410, Mihai Δ 1609, Velet Δ 859, Capî Δ 1330, Calociua Δ 552, Donka 1723, Rustal 1695, Bistra Δ 1770, Durmi 170, Cratovtsca 1698, Ciorna Δ 1723, Ronia 1129, Cacul 1542, Cosia 1586, Itraca 1390. Gistra 2390, Jablonica, Cerecos pre granitele chnografice a Bucovinei pâna la Nistru.

Sibiu 26. Vă trimitem spre publicarea mai întinsă următoarele: Ofenziva maghiarilor au fost respinsă pe toate liniile să retrag pe tot frontul. Maniu.

Comunicat oficial.

23 Iulie 1919.

1. Frontul de Est: Scimb de focuri de armă pe întreg frontul. Bande bolșevice cari au încercat să treacă Nistrul la Roci și Corjeva au fost respinse pe pierderi.

2. Frontul de Vest: Luptele continuă aprig pe întreg frontul Tisei. Marele Cartier General.

24 Iulie 1919.

1. Frontul de Est: Schimb de focuri de arma și mitraliera.

2. Frontul de Vest: Inamicul slăbește energia sa în atacurile date pe întreg frontul Tisei.

Marele Cartier General.

Comunicat oficial.

26 Iulie 1919.

1. Frontul de Est: Bande bolșevice au încercat să treacă Nistrul pe la Ițcani, Troici și Lugoveci. Au fost asvârlite înapoi cu pierderi.

2. Frontul de Vest: În sectoarele la Rakamaz și Solnok luptele continuă înverșunat. Trupele noastre se găsesc pestetot în înaintare.

3. Capturări: 6 ofiteri, 610 soldați, 2 tunuri, 5 mitraliere și multe arme și munitiuni.

4. Pierderi: Marti: Colonel Tomoroveanu Victor căzut în fruntea trupelor ce le conducea la asalt, Locotenent Constantin Gheorghe și 54 soldați. Raniti: 5 ofiteri și 379 soldați.

Marele Cartier General.

VASILE CZIPLE
redactor responsabil.

Ordonanța Nr. 32.

Noi, Comandantul Trupelor din Transilvania, pe baza art. 32 și 57 din titlul II adițional codul justiției militare, în interesul siguranței armatei și apărării țării

o r d o n ă m :

pentru întreg teritoriul ocupat până la Tisa, considerat zonă de operație :

1. Orice persoană, care va vedea aterizând un aeroplan ce nu aparține armatei române, este obligat să-l semnaleze de îndată autorității militare, sau civile, cea mai apropiată.

2. Cel ce nu va face la timp această înștiințare, se va pedepsi cu închisoare până la 10 ani și până la 10000 lei amendă.

3. Cel ce va căuta să ascundă aterizarea unui aeroplan inamic, va da indicațiuni sau informații, pilotului, sau va înlesni ca aeroplanul inamic să aterizeze și să-și reia zborul, precum și autoritatea civilă sau polițienească, care nu va lua imediate măsuri pentru a captura aeroplanul și a aresta pe aviatori, se vor considera ca spioni, sau trădători, și ca atare, vor fi trimiși în judecata Curții marțiale, spre a fi condamnați la pedeapsă cu moarte.

4. Constatarea contravenițiilor la această ordonanță se va face de comisarul regali, pretori, comendurile de piață, ofițerii din jandarmerie și ofițerii sau agenții de poliție judiciară.

5. Ordonanța de față se va publica, pe cât cu putință, în ziare, se va afișa în toate comunele la sediul primăriilor, jandarmeriilor, polițiilor și pretoratelor și se va aduce la cunoștința obștească și prin bătăe de tobă.

Această ordonanță devine executorie, după ce vor trece trei zile libere de la îndeplinirea formalităților de sub art. 5 și se va aplica numai faptelor săvârșite în urma expirării acestui termen.

Dat la Comendamentul nostru din Sibiu, azi 8 Iulie 1919.

Comandantul trupelor din Transilvania :

General Mărdărescu.

Șeful de Stat major ;

General Panaitescu.

Ordonanța.

Noi Comandantul Trupelor Grupului de Nord în interesul siguranței armatei și apărării țării.

Ordonam :

1. Toți soldații rămași ascunși prin localități după retragerea trupelor bolșevice se vor prezenta imediat trupelor noastre mai apropiate, aducând totodată și armamentul și echipamentul lor.

2. Cei ce se vor găsi ascunși și care nu s-au predat imediat după retragerea trupelor inamice vor fi executați.

3. Autoritățile politienesti, administrative și municipale sunt obligate să declare în 24 ore de la apariția acestei ordonanțe și de la retragerea trupelor inamice pe toți soldații inamici și pe străinii rămași în localitate și în raionul lor asemenea vor declara armamentul și echipamentul lăsat de soldații inamici.

4. Dacă se va dovedi că vreuna din autoritățile arătate mai sus nu vor denunța și preda în termenul prevăzut pe cei arătați mai sus și armamentul și echipamentul militar de care are cunoștința vor fi imediat trimiși în judecata Curții Marțiale și pedepsiți până la 10 ani închisoare sau până la 50,000 lei amendă, sau amandoua de odată.

5. Populația civilă este obligată să declare și preda imediat soldații inamici și străinii rămași ascunși după retragerea trupelor inamice precum și armamentul și echipamentul lăsat de soldații inamici.

6. Cei ce nu vor declara și se vor dovedi chiar mai târziu că au tăcut soldații inamici și străinii și nu au predat armamentul și echipamentul vor fi executați.

7. Dacă se dovedește că în vreo

localitate a fost ascunși soldați inamici, străini, armament și echipament și nu s-a declarat nici de autorități nici de locuitori acea comună va fi pusă la represalii și amendată după numărul locuitorilor, de la 50,000 până la 5 milioane lei.

8. Dacă populația din vreo localitate va lua armele contra trupelor române, localitatea va fi distrusă iar virovatii executați pe loc împreună cu toată familia lor.

9. Constatarea contravenițiilor va fi făcută de Comandanții de corpuri de trupa, de comandanții militari de garnizoane, de Prefecți militari ai zonei, de pretori și ofiteri de poliție judiciară care se vor găsi în raion sau localitate.

10. Ordonanța de față se va publica în toate ziarele, se va afișa în toate localitățile, la Comendurile de Piață, în localitățile de jandarmerie, poliție și primărie, se va afișa pe toate strazile în orașe și prin bătăe de tobă se va aduce la cunoștința obștească.

Această ordonanță devine executorie după 24 ore de la publicarea ei.

Dat la Postul Comanda în Debrețin astăzi 27 Iulie 1919.

Comandantul Grupului de Nord:

General MIHAESCU.

Sef de Stat Major

Colonel ALIMANESCU.

In atenția oficiilor civile și militare !

Cel mai bun aparat-multiplicator de acte este aparatul !!

„OPALOGRAPH“

După o descriere simplă se pot face copii în un număr după plăcere !!

Singurul vânzător este :

ALEXANDRU FEKETE

librar în Sighetul-Marmației.

La librăria

ALEXANDRU FEKETE

se pot cumpăra zilnic ziarele

„P A T R I A“

și

„Renașterea Română“

cu cele mai proaspete noutăți

din întreaga lume.